

CBA verksamhetsberättelse

2017–2019

Centrum för boendets arkitektur (CBA) är ett nystartat centrum på Chalmers, institutionen för Arkitektur och Samhällsbyggnadsteknik. Genom CBA vill Chalmers lyfta fram arkitekturperspektivet i bostadsbyggandet. CBA utvecklades genom forskningsprojektet AIDAH finansierat av Formas.

Med CBA byggs en nationell plattform för kunskapsförmedling, diskussion, utvecklingsarbete och forskning kring boende och bostad. En plattform för ökad samverkan mellan näringsliv och akademi med gemensamma forskningsansökningar och utveckling av ny kunskap inom teknik, ekonomi och sociala frågeställningar.

Målsättningen för CBA är att genom samverkan i branschen vara med och lyfta svensk bostadsarkitektur till internationell toppklass och medverka till att nya bostäder främjar hälsa och välbefinnande – en förutsättning för långsiktigt och hållbart byggande. CBA verksamhet bygger på intresse och samverkan med näringslivet i form av arkitektkontor, bostadsorganisationer och myndigheter.

Innehåll för verksamhetsberättelsen 2017–2019

- Målsättningen, är den uppfylld?
- Bostadsdagar, seminarier och andra presentationer
- Populariseringar
- Pågående forskningsaktiviteter
- Presenterade CBA forskningsprojekt
- Utbildning
- Kurser för praktiskt verksamma arkitekter
- Personal
- Medlemmar 2019

Målsättningen, är den uppfylld?

CBA:s start 2017 förbereddes genom ett par öppna seminarier där intresserade arkitekter, planerare och myndighetsutövare deltog. I en workshop 2016 ställdes frågan till deltagarna om vilka fokusområden och frågor de ansåg viktiga för CBA att arbeta med. Resultatet av workshopen var tre frågeställningar:

- Mer kunskap om de boende
- Mer kunskap om ekonomi
- Mer kunskap om arkitektur

Frågeställningarna utvecklades i ansökan och finns inskrivna i CBA:s målsättning och i CBA:s avtal med rektorn på Chalmers. Där finns också följande beskrivning för den inledande 3-årsperioden:

Målsättningen för CBA är att Chalmers ska vara med och bidra till:

- Att utveckla svensk bostadsarkitektur till internationell toppklass.
- Att identifiera, analysera och beskriva bostadskvaliteter som bygger på kunskap om de boende.
- Att nya bostäder främjar hälsa och välbefinnande.
- En utveckling där nya bostäder använder smarta energisystem – plusenergihus, hus som levererar energi.
- Ett bostadsbyggande som omfattas av social och ekonomisk hållbarhet.

Ambitionen som skrevs för CBA 2017 var att inom ett 3-årsperspektiv vara en betydelsefull nationell aktör inom ämnet *bostadens arkitektur*. Ledande i utvecklingen av kunskap, innovation och kompetens inom ämnet *boende och bostad*.

Verksamhetsår 1:

- CBA start 16 januari 2017.
- Centrumföreståndare, assistent och styrgrupp utses.
- Medlemsanslutningar och kontrakt.
- Bygga upp och utveckla en hemsida för CBA.
- Genomförande av en årligen återkommande bostadsdag. Äger rum 21 mars.
- Årligen återkommande sammanfattning av nationella och internationella tendenser inom ämnet.
- Föreläsning på företag av medarbetare från CBA.
- Att göra forskningsansökningar om kunskaps- och utvecklingsarbete inom boende och bostad.
- Arbete inleds för adjungeringar av arkitekter verksamma i praktiken.
- Arrangera ett par seminarier med aktuella frågeställningar.
- Styrgruppsmöte under november.
- Utveckla samarbete med myndigheter, såsom Boverket, SKL m. fl.
- Utveckla CBA till en forskningspartner för Göteborgs fastighetskontor och andra kommunala instanser för utveckling av ny kunskap kring boende, byggande och tillgänglighetsfrågor.
- Utveckla examensarbeten inom CBA.

Verksamhetsår 2–3:

- Utveckling av kunskap inom boende och bostad genom forskning för de företag som är knutna till CBA.
- Seniorforskare knyts till CBA.
- Bostadsdagar genomförs i Stockholm och Malmö.
- Kurser i ekonomi inom bostadsbyggande.
- En adjungerad professor i bostadsplanering arbetar inom grundutbildningen.
- Publicering och presentation av aktuella forskningsrön i rapport- och/eller bokform.

Så gott som samtliga av de specifikt beskrivna målen för de inledande tre åren är uppfyllda och finns beskrivna i den här verksamhetsberättelsen. CBA har också etablerats som en aktör i bostadssverige. CBA:s medarbetare bjuds in till seminarier, diskussioner och är flitiga föredragshållare på arkitektkontor, myndigheter och bostadsorganisationer. Samarbeten pågår med viktiga aktörer som arkitektkontor, allmännyttan, Hyresgästföreningen, myndigheter och branschorganisationer.

CBA medverkade med föreläsning av Ola Nylander och två seminarier arrangerade av Kajsa Crona under **KONFERENS OM SOCIALT BYGGANDE**.

BOSTADSGÅRDEN
E. MINOURA
STUDENTLITTERATUR

ETT HÅLLBART HEM?
P. HAGBERT
STUDENTLITTERATUR

Bostadsdagar, seminarier och andra presentationer

CBA har 2017–2019 genomfört bostadsdagar i Göteborg, Jönköping, Växjö och Stockholm. Under bostadsdagarna har CBA presenterats tillsammans med pågående forskning.

Den 22 maj 2019 anordnade CBA tillsammans med Framtiden och Hyresgästföreningen en bostadsdag om socialt bostadsbyggande. Samma år arrangerade CBA i samarbete med bl. a. Mistra en konferens om Socialt byggande och självbyggari.

Bostadsdagarna har varit uppskattade och ofta fulltecknade arrangemang. Ett kontaktnät har byggts upp.

Tillsammans med medlemsföretagen Liljewall, Brunberg&Forshed, Framtiden, Strategisk arkitektur och Stockholmshem har CBA genomfört bostadsseminarier med fokus på planlösning. Seminarierieten på Liljewall arkitekter sammanfattades i boken *Bostäder att trivas i*, 2017.

CBA har genom Kajsa Crona och Hanna Morichetto årligen varit presenterade under Almedalsveckan i Visby.

Populariseringar

Under 2019 har två populariseringar presenterats. TD Eva Minoura och TD Pernilla Hagbert har fått i uppdrag av CBA att skriva om sina avhandlingar och presentera dem i en populariserad form. Samarbete finns utvecklat med Studentlitteratur som ger ut båda böckerna. Bokreleaser kommer att genomföras i digitala arrangemang under hösten 2020.

Pågående forskningsaktiviteter

Volym med kvalitet, samarbete med Framtiden. Projektet genomförs som ett treårigt samverkansprojekt mellan Framtiden och Chalmers ACE. Gästforskare Kaj Granath arbetar tillsammans med Ola Nylander i ett forskningsprojekt där en kriterielista för bostadskvalitet formuleras. Kriterielistans första delar har prövats och bedömts under workshopar tillsammans med Strategisk Arkitektur, Brunberg&Forshed arkitekter, projektutvecklare på Framtiden och en referensgrupp. Under 2020 kommer Anna Braide och Eva Minoura att tillföra sina specialkunskaper och utveckla kriterielistan.

Med hjälp av ett projekt för Boverket, se nästa sida, kommer kriterielistan också att digitaliseras.

De byggde gemenskap, CBA är med och delfinansierar en sammanställning som arkitekt Helena Westholm gör i samarbete med Vinnova.

DE BYGGDE GEMENSKAP

H. WESTHOLM

CHALMERS UNIVERSITY PRESS

Helenas arbete är nu färdigt. Rapporten formges av Maria Mannberg, den presenteras som bok under våren 2020 och säljs av Svensk Byggtjänst.

Circular kitchen, ett projekt inom EU Climate CIK med delfinansiering av CBA. Doktorand Anita Ollar studerar det moderna kökets utformning och användning med målet att bidra till ökad hållbarhet och cirkulärt tänkande vid köksplanering. Ola Nylander är examinator, Paula Femenías är handledare och Kaj Granath är bihandledare. CBA delfinansierar. Projektet har presenterats för CBA:s styrgrupp.

CBA har tre Boverksfinansierade forskningsprojekt där Kaj Granath, Kajsa Crona och Anna Braide arbetar.

Boverksprojekt 1 är *Den anpassbara lägenheten*. Där TD Anna Braide vidareutvecklar temat från sitt avhandlingsarbete. Hon kommer att utforska flexibla planlösningar och presentera några designmodeller för lägenheter. Modellerna ska ge vägledning i hur de lägenheter vi bygger kan utformas för att ge en ökad och breddad användning. Målet är att bättre kunna möta fler boendesituationer för olika hushåll och en större mångfald av boendebehov.

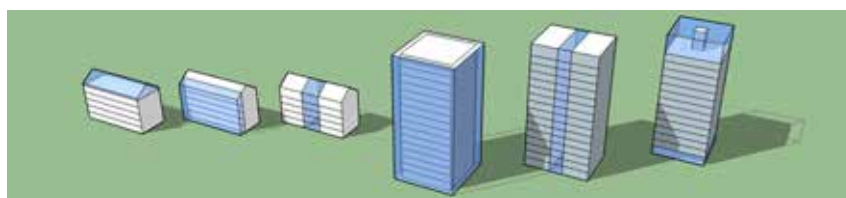
Boverksprojekt 2 är *Digital analys, simulering och verifiering av boendekvaliteter*. Forskningsprojektet utvecklar parallellt med VMK ett digitalt verktyg för att definiera och säkerställa bostadskvaliteter i det nya bostadsbyggandet. I det nya projektet med anslag från Boverket handlar det om att utveckla redskap för att hantera boendekvaliteter i en digital planerings- och projekteringsprocess.

Boverksprojekt 3 är *Spaces – glasade utrymmen för ett resurseffektivt, socialt och hälsofrämjande boende*. Kajsa Crona i samarbete med Paula Wahlgren byggnadsfysik undersöker och utvecklar i en tvärvetenskaplig forskning hur glasade utrymmen i bostadshus kan vara en robust lösning inför nya klimatutmaningar ur ett energiperspektiv, hälsoperspektiv och matperspektiv.

TD Antti Kurvinen, gästforskare från TUT Tammerfors, är färdig med sin forskning om bostadsekonomi, med avskrivning, avkastning och bostadspolitiska styrmedel i fokus. Forskningen inkluderar fallstudier av två allmännyttiga bostadsprojekt och är finansierad av CBA tillsammans med

KAJSA CRONA OCH PAULA WAHLGREN ANSVARAR FÖR FORSKNINGSPROJEKTET SPACES,

med anslag från Boverket. I Spaces utvecklas kunskap om hur inglasade strukturer som trapphus, gård, och balkong kan ge extra area, nya sociala mötesplatser och energibesparing.

CBA genomför under 2019 och 2020 en **BOSTADSUNDERSÖKNING I KV FROSTALIDEN I SKÖVDE**. Flerbostadshus med KLT trä, med trägolv och synligt trä i alla husets väggar, interiört.

Boinstitutet. Granskning har skett av en referensgrupp med bland andra Hans Lind.

En pågående bostadsundersökning görs på Älvstranden, Göteborg. Studien som handlar om kvarboendemöjlighet och vård i hemmet görs av TD Morgan Andersson, och beräknas vara klar under 2020. Andersson skriver tillsammans med Kaj Granath en vetenskaplig artikel där projektet presenteras. En rapport kommer vara klar under hösten 2020 och arbetet kommer resultera i beskrivning av tre begrepp som är avgörande för möjligheten att bo kvar i sin bostad om man är äldre och i behov av vård.

Samsyn vid renovering är ett projekt finansierat av Energimyndigheten, Framtiden och Centrum för management i byggsektorn (CMB) och studerar de boendes syn på renovering – särskilt flytt vid renovering. Paula Femenías är projektledare och Kaj Granath deltar. Projektet har presenterats för CBA:s styrelse under ett välbesökt CMB-seminarium i Stockholm Business Arena. Ett konferensbidrag från projektet fick pris som tredje bästa *paper* på en konferens i Helsingfors i maj 2019. En rapport från en pilotstudie finns tillgänglig på CBA:s hemsida.

CBA tillsammans med White arkitekter genomför en bostadsundersökning med fokus på boendekvalitet i flerfamiljshus i trä i Frostaliden, Skövde. Intervjuer med boende och en enkät är sammanställda. Projektet är en del av CBA:s satsning på forskning om boende och bostad i trä. Projektet kommer att presenteras i en CBA-rapport under hösten 2020.

Presenterade forskningsprojekt

CBA:s forskning omfattar bostadens arkitektur och ekonomi. Hållbarhets temat genomsyrar all forskning. CBA har, och har haft, anslag från Formas, Boverket, allmännyttan, Hyresgästföreningen, regeringen, Stockholm stad, Göteborg stad, CMB (Centrum för management i byggsektorn), energimyndigheten och Riksbyggen.

Följande forskningsprojekt finns redovisade på CBA:s hemsida www.chalmers.se/centrum/cba:

- Ombildningar av hyresrätter till bostadsrätter
- Flytt i samband med renovering
- Bostadsundersökning på Främlingsvägen, Stockholm
- Det blir dyrt att bygga billigt
- Bostadsforskare om bostadskvalitet
- Dåliga material och tillgänglighet driver ombyggnad
- Anna Braides avhandling: *Dwelling in time* och Hanna Morichettos avhandling *Bostadens arkitektur och berikad miljö*.

Förutom ovan nämnda projekt, som finns i digital form, har CBA producerat rapport och böcker. I början av augusti 2019 kom kortrapporten *Att bygga billigt blir dyrt* från tryckeriet. Bokens slutsatser sammanfattades av Kajsa Crona och Ola Nylander i en debattartikel i Göteborgs-Posten den 19 september, kortrapporten lyfter fram förutsättningarna för de olika bostadsformerna och analyserar och problematiserar det ekonomiska regelverk som styr bostadsbyggandet.

En bostadsundersökning har gjorts på Främlingsvägen i Stockholm. Projektet har CBA gjort i samverkan med huvudpartner Brunnberg&Forsshed. Projektet har sammanställts av CBA, Ola Nylander och Kaj Granath, och givits ut som bok med titeln *Förtätning på Främlingsvägen*, Chalmers University Press. Boken säljs genom ett avtal med Svensk Byggtjänst. Den 5 september var det bokrelease på Brunnberg&Forsshed arkitektkontor.

Genom att samla bygglov tillsammans med en analys över typer, antal och storlekar vill CBA initiera en diskussion om vad det är som byggs, vilka lägenhetsstorlekar, vilka typer, var i staden nya bostäder byggs, vem som bygger, vilka arkitekter som ritat och även arkitekturkvaliteter i planlösningarna. Boken *Göteborg bygglov 2016*, av Kaj Granath och Ola Nylander tillsammans med Paula Femenías och Johan Gren, publicerades hösten 2019, och under våren 2020 kommer *Göteborg bygglov 2017*. Avsikten är att göra detta till en årlig översyn.

Den 9 maj 2019 var det bokrelease hos Kub arkitekter då boken *Rita bostäder* presenterades. Boken är ett samarbete mellan CBA Ola Nylander och Claes Caldenby och huvudpartnern KUB arkitekter. *Rita bostäder* är utgiven på Media förlag 2019.

ATT BYGGA BILLIGT ÄR DYRT

K. CRONA
CHALMERS UNIVERSITY PRESS

FÖRTÄTNING PÅ FRÄMLINGSVÄGEN

O. NYLANDER, K. GRANATH
CHALMERS UNIVERSITY PRESS

BYGGLOV GÖTEBORG 2016

K. GRANATH, P. FEMENÍAS,
J. GREN, O. NYLANDER
CHALMERS UNIVERSITY PRESS

RITA BOSTÄDER

C. CALDENBY, O. NYLANDER,
H. TRYGGED
ARKITEKTUR FÖRLAG

Utbildning

Forskare och lärare som är verksamma inom CBA genomför årligen bostadskurser på Chalmers ACE på kandidat- och masternivå. Aktuella kurser 2019–2020 är *Boendets rum*, A1, examinator Ola Nylander, *Miljökurs*, A1, examinator Paula Femenías, *Stadsbostaden A2*, examinator Anna Braide, *Byggnad&klimat*, A2, examinator Ola Nylander och Kajsa Crona, *Housing Inventions*, mastern, examinator Björn Gross. Kaj Granath leder CBA:s exjobbstudio som 2020 kommer att omfatta 10–11 studenter.

Exempel från projekten kan ses på CBA:s hemsida.

Kurser för praktiskt verksamma arkitekter

Tillsammans med professor Anders Svensson genomförde CBA 2018 vidareutbildningen *Bostadens ekonomi* för praktiserande arkitekter och ingenjörer på medlemsföretagen. Kursen omfattade 5 heldagar, det vill säga 40 timmar plus hemarbete. Kurs nr 2 börjar 20 februari 2020, och under hösten 2020 kommer en tredje kurs att genomföras.

Tillsammans med August Orrling och Magnus Almung genomfördes 2018 *Detaljens betydelse*. Kursen vände sig till yngre arkitekter som ville fördjupa och utveckla sina kunskaper om material och detaljer. En ny version av kursen planeras att genomföras 2020–2021.

Under 2018 genomfördes en bostadsskola med fokus på planlösning, öppen för främst CBA medlemsföretag.

CBA-kurserna genomförs från och med 2020 i samarbete med Sveriges Arkitekter och Chalmers Professional Education.

Under hösten 2018 genomförde CBA kursen **BOSTADENS EKONOMI** för yrkesverksamma med ett tjugotal deltagare. Majoriteten var praktiserande arkitekter med lång erfarenhet av att rita bostäder, men här deltog också till exempel projektutvecklare från HSB, strateger från Älvstranden Utveckling och förhandlare på Hyresgästföreningen. Mixen av deltagare var en stor tillgång i diskussionerna. Kursansvarig Anders Svensson längst fram till vänster.

I **KURSEN DETALJENS BETYDELSE** fick deltagarna pröva på olika hantverks-tekniker såsom murning, plåt och trä.

Personal

CBA:s hemvist är institutionen för Arkitektur och samhällsbyggnadsteknik. Samtidigt är CBA en tydlig plattform och mötesplats där institutionen och Chalmers agerar i bostadsrelaterade frågor. En viktig del av CBA:s arbete inom institutionen är att samla bostadsrelaterade frågor och samordna bostadsrelaterade aktiviteter bland forskare och lärare.

Professor Ola Nylander är CBA:s centrumföreståndare. Docent Paula Femenías är vetenskaplig ledare. TD Anna Braide Eriksson är styrgruppens ordförande.

I CBA:s styrgrupp sitter Gunnar Persson från Förvaltnings AB Framtiden, Johan Lundin från White, Mikael Ahlén från Riksbyggen, Rebecca Palosaari Fogler från Hyresgästföreningen, Hilda Esping från Liljewall, Andreas Kandre från JM, Lena Josgård från HSB, Ludmilla Larsson från Brunnberg&Forshed och Kajsa Crona från Sweco.

I CBA:s forskargrupp arbetar gästforskare TD Kaj Granath, TD Anna Braide, TD Hanna Morichetto, TD Charlotta Thodelius, TD Pernilla Hagbert KTH, TD Eva Minoura KTH, professor emeritus Claes Caldenby, professor Anders Svensson docent Paula Femenías, professor Ola Nylander, adjungerade professorer Morgan Andersson, Kajsa Crona och Jan Larsson, samt doktorand Anita Ollär.

Ovan nämnda forskare är också lärare i CBA:s olika kurser och projekt tillsammans med lärarlaget Björn Gross, Mikael Ekegren, August Orrling och Magnus Almung.

Masterstudent Johan Gren har arbetat som amanuens fram till 2019 och skött hemsida, teknik vid möten, m.m. Från oktober 2019 har Ásgeir Sigurjónsson den rollen, en assistensresurs som CBA delar med CVA.

CBA har varit med och skapat fyra adjungeringar:

- Kajsa Crona, adjungerad professor från Sweco, med start 2015.
- August Orrling, adjungerad tekniklektor från Liljewalls, med start 2016 och omvandlad till en adjungering från Fredblads arkitekter 2018.
- Jan Larsson, adjungerad professor från White arkitekter med start 2018.
- Hilda Esping Nordblom, adjungerad professor från Liljewall arkitekter med start 2020.

Ytterligare adjungeringar på professorsnivå är på gång. Docent Jyrki Tarpio, Tammerfors arkitektskola, var under våren 2019 gästforskare hos CBA.

Medlemmar januari 2020

Huvud- och FoU-partners

Förvaltnings AB Framtiden
 HSB Göteborg
 Hyresgästföreningen Göteborg
 Liljewalls arkitekter
 Riksbyggen
 Sweco arkitekter
 White arkitekter
 Älvstranden utveckling AB

Huvudpartners

Brunnberg&Förshed arkitektkontor
 Fastighetskontoret Göteborg/
 Stadsbyggnadskontoret Göteborg
 Fredblads Arkitekter
 JM AB
 KUB arkitekter
 Krook&Tjäder arkitekter
 Norconsult
 Semrén & Månsson
 Stockholmshem
 Strategisk Arkitektur
 Tengbom arkitektkontor
 Vätterhem
 ÅWL arkitekter

Stödande partners

Åbako arkitektkontor
 Arkitektbolaget Växjö
 BSV Arkitekter
 Bengt Dahlgren
 Bo-Institutet
 BoVieran
 Dreem arkitekter
 Erseus Arkitekter
 Ettelva
 Falkenbergs bostadsbolag
 Kanozi Arkitekter
 Klara arkitekter
 Länsstyrelsen Västra Götaland
 Malmström Edström,
 Arkitekter Ingenjörer
 Viskafors hem
 QPG
 Radar arkitektur och planering
 Sjögren arkitekter
 Tinna Harling arkitekter

Medlemskap i CBA

Företag kan samverka med CBA genom att bli medlemsföretag. Det finns tre olika former av medlemskap: stödande partner, huvudpartner samt huvud- och forskningspartner. Ett medlemskap löper på tre år.

Stödande partner, 25 tkr

För stödande partner innebär medlemskap i CBA deltagande på bostadsdagar, studieresor och ett par lunchföreläsningar årligen. Tillsammans med forskare från CBA kan ett par stödande partnerföretag, tillsammans, genomföra FoU projekt, seminarier serier mm. Med stödande partner vill vi möjliggöra för det mindre arkitektkontoret med upp till 10 anställda att vara medlem.

Huvudpartner, 50 tkr

Att vara huvudpartner i CBA ger tillgång till ett brett utbud av studieresor, bostadsdagar och lunchföreläsningar, en möjlighet att bygga kunskap genom seminarieverksamhet i det egna företaget där forskare från CBA tillsammans med företaget utvecklar kunskap kring aktuella bostadsrelaterade frågor. En huvudpartner har också möjlighet att ta del av och medverka i pågående FoU-projekt inom CBA. Det kan vara i form av bostadsseminarier där medlemsföretagets arbete med bostadsarkitektur analyseras och diskuteras.

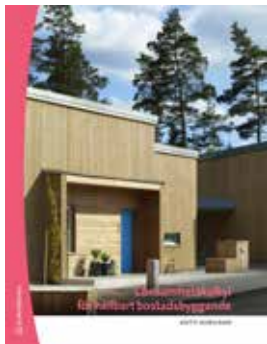
Huvudpartnerna har också möjlighet att vara med i CBA:s styrgrupp och därigenom påverka CBA:s verksamhet. De kan också genom bland annat examensarbeten utveckla kunskap i frågor och ämnen som ligger mellan akademien och branschen.

Huvud- och forskningspartner, 250 tkr

Huvud- och forskningspartner i CBA är med och bygger upp en mindre forskningsfond som möjliggör ett kontinuerligt utredningsarbete om aktuella frågor. För huvud- och forskningspartner innebär medlemskap i CBA, förutom deltagande i studieresor, bostadsdagar, seminarier, lunchföreläsningar, också en möjlighet att få en för företaget och branschen aktuell forskningsfråga belyst. CBA kommer att arbeta med en till två sådana FoU-utredningar per år. Det kan vara bostadsvaneundersökningar där specifika frågor utreds. Som huvud- och forskningspartners räknas också företag som vill satsa på adjungeringar och industridoktorander inom CBA:s verksamhet. Huvud- och forskningspartners är företrädesvis med i CBA:s styrgrupp.

BRF VIVA, Södra Guldheden, **BYGG-HERRE** Riksbyggen, **ARKITEKT** Malmström och Edström. Två av CBA:s medlemsföretag som erhöll Kasper Salinpriset, 2020 och pris för Göteborgs bästa byggnad 2019 från Per och Alma Olssons fond. Brf Viva har också varit en del av TD Anna Braides forskning och under kommande femårsperiod genomför CBA en bostadsundersökning av Viva.

Antti Kurvinens rapport **LÖNSAMHETSKALKYL FÖR HÅLLBART BOSTADSBYGGANDE** som visar hur det är möjligt att bygga med högre kvalitet och hållbarhet och samtidigt få låg hyra.

BOSTADSDAG I MALMÖ, 4 FEBRUARI.

I en fullsatt sal på Form Design Center i Malmö anordnade CBA tillsammans med forskare från Lund arkitektskola en bostadsdag med temat: Hur kan forskning bidra till ökad kvalitet och hållbarhet i bostadsbyggandet?

Kommande aktiviteter

Innan coronapandemin planerade CBA att under 2020 presentera ett antal forsknings- och utvecklingsprojekt, samt att arrangera bostadsdagar, vilket är ett viktigt sätt att kommunicera med branschen. Bostadsdagar genomfördes 16 januari i Göteborg på temat: *Göteborg bygger bostäder – vision och verklighet*. Där presenterades CBA:s bygglovsbok, en analys av Bostad 2021 och en granskning av bostadsekonomin. CBA genomförde också en bostadsdag 4 februari 2020 i Malmö på Form Design Center om hur forskning kan bidra till ökad kvalitet och hållbarhet i bostadsbyggandet. Där medverkade CBA-forskarna Ola Nylander, Pernilla Hagbert, Anna Braide och Kaj Granath. De presenterade CBA:s verksamhet i form av populariseringar av färdig forskning samt pågående och kommande projekt. Det var ett arrangemang tillsammans med forskare från arkitektskolan i Lund.

Parallellt utvecklades ett samarbete mellan CBA och bostadsforskare på KTH, och en gemensam bostadsdag planerades 31 mars på KTH arkitekturskola. Men den liksom planerade bostadsdagar och seminarier i Växjö, Karlstad och Jönköping ställdes in som en följd av coronarestriktioner.

3 september kommer CBA, tillsammans med Boinstitutet och Studentlitteratur i en digital bokrelease presentera forskaren Antti Kurvinens rapport *Lönsamhetskalkyl för hållbart bostadsbyggande*. Kurvinen visar hur det är möjligt att bygga med högre kvalitet och hållbarhet och samtidigt få låg hyra. Professor emeritus Hans Lind medverkar i releasen.

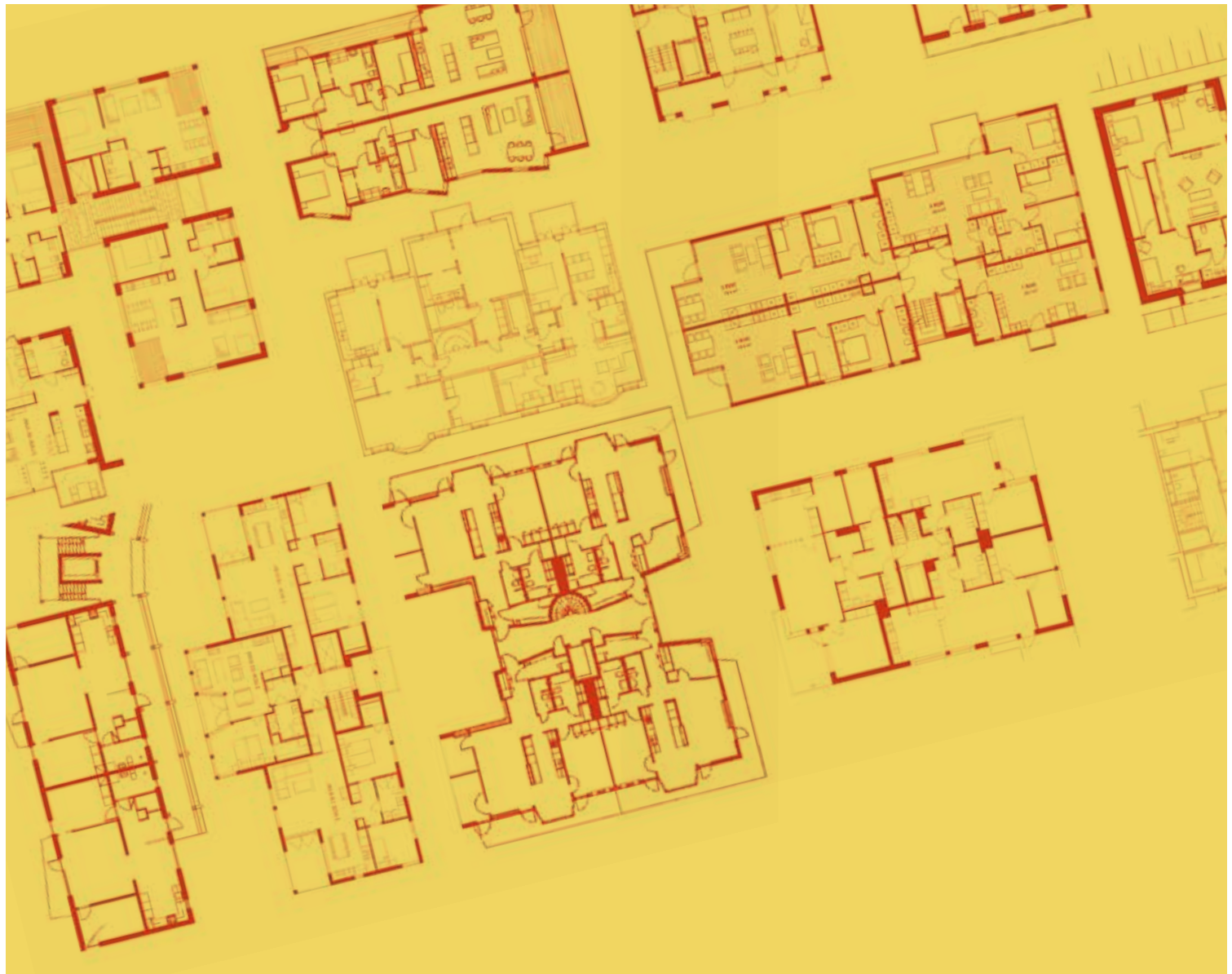
CBA kommer att stödja fler populariseringar. På tur står Anna Braides avhandling om anpassbara bostäder, och Hanna Morichettos avhandling om välbefinnande och hälsa. Planen är att de ska vara klara under hösten 2020.

Under en femårsperiod, med start våren 2020, kommer CBA för Riksbyggen att utvärdera det nybyggda bostadsprojektet Brf Viva. Utvärderingen kommer att ledas av TD Anna Braide och börjar med intervjuer av boende i en fokusgrupp, därefter följer en enkät till alla boende i Viva. Projektet är fördröjt på grund av pandemin men beräknas komma igång hösten 2020.

Under 2020 kommer CBA att göra en ny bygglovsbok, presentera den tidigare nämnda studien om kvarboende, liksom bostadsundersökningen om att bo i trähus. Tillsammans med Liljewalls kommer CBA att starta en ny bostadsundersökning där frågan om boende i blandstad kommer att belysas.

CBA kommer att fortsätta driva kurser om ekonomi och arkitektur för medlemsföretagen. Aktuella kursstarter annonseras på hemsidan.

CBA vill nu ta ytterligare ett steg och etablera samarbeten med bostadsforskare i Stockholm och Lund för att på så vis utveckla CBA med fler medlemsföretag, mer forskning och därmed ge bättre möjligheter att lyfta arkitekturens betydelse och roll i kommande bostadsbyggande.

20191219
CBA, Chalmers, 412 96 Göteborg,
46730346348, cba.arch@chalmers.se
www.chalmers.se/centrum/cba